

Mottaker
Offentlighet

Deres ref.:

Vår ref.: 2015/0294-80

Saksbehandler: Arnhild Margrethe Frøystad
Saksansvarlig: Ingrid Kjeldstad Gullaksen

Dato: 23.06.2016

Vedtak V2016-4 – offentlig versjon - St1 Nordic Oy - Blue Energy Holding AS - Vedtak V2015-29 - Blue Energy Holding AS godkjennes ikke som kjøper av St1 Norge AS

- (1) Konkurransetilsynet viser til varsel 13. april 2016 om at Blue Energy Holding AS ikke godkjennes som kjøper av St1 Nordic Oy sine aksjer i St1 Norge AS (heretter "Varselet"). Videre vises det til merknader til Varselet fra Blue Energy Holding AS 27. april 2016 og St1 Nordic AS 29. april 2016, samt øvrig korrespondanse og kontakt i saken.
- (2) Konkurransetilsynet har med hjemmel i vedtak V2015-29 (heretter "Vedtaket") kommet til at Blue Energy Holding AS (heretter "Blue Energy" eller "Kjøper") ikke godkjennes som kjøper av St1 Nordic Oy (heretter "St1 Nordic" eller "Selger") sine aksjer i St1 Norge AS (heretter "St1 Norge").

1 Innledning

1.1 Vedtak V2015-29

- (3) Konkurransetilsynet fattet 30. juli 2015 vedtak om inngrep mot foretakssammenslutningen mellom St1 Nordic og Smart Fuel AS. Konkurransetilsynet kom til at foretakssammenslutningen ville forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i drivstoffmarkedet.¹
- (4) Etter Konkurransetilsynets vurdering forelå det en koordinert markedsadferd mellom de fire største aktørene i drivstoffmarkedet forut for foretakssammenslutningen.² Reduksjonen i antallet aktører som en følge av foretakssammenslutningen ville medføre økt gjennomsiktighet i markedet, samt at aktørene ble mer symmetriske. Videre viste tilsynet at St1 Nordic syntes å gjøre koordineringen mindre stabil og effektiv. Bortfallet av St1 Nordic som aktør ville derfor gjøre koordineringen mellom de fire største aktørene mer stabil og effektiv.³
- (5) St1 Nordic fremsatte forslag til avhjelpende tiltak,⁴ og Konkurransetilsynet fant at forslaget samlet sett ville avbøte de konkurransebegrensende virkningene av foretakssammenslutningen.⁵ Vedtakets slutning lyder slik:

¹ Vedtaket avsnitt 272

² Ibid. avsnitt 268

³ Ibid. avsnitt 269

⁴ Ibid. avsnitt 325

⁵ Ibid. avsnitt 340

"Foretakssammenslutningen mellom St1 Nordic Oy ("St1 Nordic") og Smart Fuel AS ("Smart Fuel") tillates på følgende vilkår:

1. *Definisjoner:*
  - a. *Med "St1 Nordic" menes St1 Nordic Oy, org. nr. (finsk) 2082259 og selskaper som kontrolleres direkte eller indirekte av St1 Nordic Oy.*
  - b. *Med "St1 Norge" menes St1 Norge AS, org. nr. 962 208 878*
  - c. *Med "St1 Sverige" menes St1 Sverige AB, org. nr. (svensk) 556308-5942.*
  - d. *Med "Smart Fuel" menes Smart Fuel AS, org. nr. 913 285 670.*
2. *St1 Nordic forplikter seg til å avhende alle aksjene i St1 Norge til en kjøper godkjent av Konkurransetilsynet.*
3. *Salget av St1 Norge skal skje snarest mulig og senest innen 15. februar 2016.*
4. *St1 Norge skal selges som en operativ enhet. Dette innebærer at salget omfatter de kontrakter, herunder leie- og forsyningsavtaler, eiendeler og rettigheter som bestod før foretakssammenslutningen og som er nødvendige for at kjøper skal kunne drive salg av drivstoff fra de aktuelle eiendommer og anlegg. I tillegg gjelder følgende inntil salg av St1 Norge er gjennomført:*
  - a. *St1 Nordic forplikter seg til å treffe ethvert rimelig tiltak for å sikre at verdien av eksisterende kontrakter, herunder leie- og forsyningsavtaler, eiendeler og rettigheter ikke forringes. Dette omfatter blant annet utøvelse av opsjoner og forlengelse av leiekontrakter og videreføring av avtaler om levering av drivstoff.*
  - b. *St1 Nordic forplikter seg til å ikke å legge ned eller stenge stasjoner i eksisterende kjede, med mindre slik nedleggelse eller stenging fremtvinges av tredjemann eller av uforutsette hendelser utenfor foretakets kontroll. Blir slik nedleggelse eller stenging aktuelt, skal Konkurransetilsynet holdes orientert om dette.*
  - c. *St1 Nordic forplikter seg til å ikke foreta andre ekstraordinære endringer i St1 Norge.*
  - d. *St1 Nordic, herunder Smart Fuel, må avstå fra handlinger som svekker konkurransekraften til de stasjoner som selges i henhold til punkt 2.*
5. *Kjøper må være uavhengig av St1 Nordic, herunder selskaper i samme konsern som St1 Nordic eller Smart Fuel. Kjøper kan heller ikke være noen som står St1 Nordic, Smart Fuel eller sentrale personer i selskap i samme konsern nær. I en konkret vurdering vil det blant annet bli vektlagt at St1 Nordic og Smart Fuel, selskaper i samme konsern som St1 Nordic eller Smart Fuel, selskaper som St1 Nordic eller Smart Fuel har eierandeler i, eller blir eid av, ikke direkte eller indirekte, har eierinteresser i kjøper.*
6. *For å sikre gjenopprettelse av konkurransesituasjonen før foretakssammenslutningen, skal salg skje til en egnet kjøper. I en konkret vurdering vil det, i tillegg til uavhengighet i henhold til punkt 5, blant annet bli vektlagt at kjøper har tilstrekkelig med ressurser, beviselig har eller vil være i stand til å skaffe seg den relevante ekspertisen som er nødvendig for å drive virksomheten videre, samt har incentiver og muligheter til å opprettholde og videreutvikle virksomheten til en levedyktig og aktiv konkurrent til partene og andre konkurrenter i markedet. En aktør som har betydelig overlappende virksomhet med St1 Norges eksisterende virksomhet, vil ikke bli godkjent som kjøper. Det samme vil kunne gjelde for en kjøper med bindinger til en slik aktør.*
7. *Frem til salg i henhold til punkt 2 er gjennomført, skal St1 Norge drives som selvstendig drivstoffkjede og uavhengig av St1 Nordics øvrige virksomhet i Norge, herunder Smart Fuel, i samsvar med god forretningsskikk og slik St1 Norge var drevet forut for*

foretakssammenslutningen uten at det utveksles informasjon som er egnet til å påvirke selskapenes konkurransemessige atferd. Voluminformasjon som fremkommer gjennom Smart Fuels leveranse av drivstoff til St1 Norge, skal ikke tilflyte dem som utgjør den operative enheten som fastsetter prisene på Smart Fuels stasjoner i Norge.

8. *St1 Nordic skal sikre at det ikke skjer noe form for konkurransemessig koordinering mellom stasjonene som selges i henhold til punkt 2 og øvrige stasjoner i samme geografiske område som St1 Nordic, herunder Smart Fuel, eier eller kontrollerer.*
9. *For å sikre at kjøper skal kunne drive virksomheten i St1 Norge videre som en reell konkurrent, forplikter St1 Nordic seg til å tilby følgende som en del av salget i henhold til punkt 2:*
  - a. *Levering av driftstjenester som St1 Sverige yter til St1 Norge i dag, i en periode på minimum seks måneder, herunder regnskap, kontraktsadministrasjon og driftsovervåking.*
  - b. *En rett for kjøper til å benytte varemerket St1 i Norge i en periode på minst seks måneder.*
  - c. *Levering av drivstoff av de kvaliteter som St1 Norge selger på sine stasjoner i dag, i en periode på minst fem år på forretningsmessige vilkår avtalt med kjøper, og slik at konkurransesituasjonen før foretakssammenslutningen gjenopprettes.*
10. *St1 Nordic forplikter seg i en periode på fem år etter at salget er gjennomført, til å ikke kontakte kjøper, grunneiere eller andre innehavere av rettigheter i eller med tilknytning til en eller flere av stasjonene som omfattes av salgforpliktelsen i punkt 2, med sikte på å erverve slike rettigheter. Slike rettigheter kan i en periode på tre år under enhver omstendighet ikke erverves uten etter samtykke fra Konkurransetilsynet.*
11. *Konkurransetilsynet oppnevner forvalter i samsvar med forskrift FOR 2008-09-15 nr. 1021, eller forskrift som erstatter denne, til å påse at salg skjer i samsvar med dette vedtak. St1 Nordic skal fremlegge forslag til forvalter og mandat for oppdraget innen de frister Konkurransetilsynet fastsetter. St1 Nordic, herunder Smart Fuel, forplikter seg innen rammene av forskrift FOR 2008-09-03 nr. 1021, eller forskrift som erstatter denne, til å samarbeide fullt ut med forvalter og yte slik medvirkning som er nødvendig for å gjennomføre forvalteroppdraget.*
12. *Hvis salg i henhold til punkt 2 ikke er gjennomført innen fristen i punkt 3, kan Konkurransetilsynet kreve at forvalter overtar oppdraget med å forestå salget.*
13. *Foretakssammenslutningen mellom St1 Nordic Oy og Smart Fuel AS kan ikke gjennomføres før forvalter og mandat i henhold til punkt 11 er godkjent av Konkurransetilsynet.*

Vedtaket trer i kraft straks. Vedtaket gjelder frem til St1 Nordic Oy, herunder Smart Fuel AS, har oppfylt alle sine forpliktelser som fremgår av de fremsatte avhjelpende tiltak og dette vedtaket".

1.2 Konkurransetilsynets saksbehandling

- (6) Konkurransetilsynet mottok melding om foretakssammenslutning mellom St1 Nordic og Smart Fuel AS 28. mars 2015. I Vedtaket ble foretakssammenslutningen godkjent på vilkår

om salg av St1 Norge. Statsautorisert revisor Helge A. Østvold i BHL DA ble oppnevnt som Forvalter 10. september 2015.⁶

- (7) I brev 15. februar 2016 orienterte St1 Nordic Konkurransetilsynet om at Blue Energy, i henhold til aksjekjøpsavtale inngått 20. januar 2016, skal erverve samtlige aksjer i St1 Norge. Under henvisning til vilkårene i Vedtaket, anmodet St1 Nordic samtidig om tilsynets godkjenning av Blue Energy som kjøper (heretter "Anmodningen").
- (8) I Anmodningen ga St1 Nordic videre en kort beskrivelse av aksjekjøpsavtalen, Kjøpers organisasjon og Kjøpers egnethet. Det fremgår at St1 Nordic er av den oppfatning at samtlige av Vedtakets vilkår er oppfylt, og at Blue Energy må godkjennes som kjøper av aksjene i St1 Norge. St1 Nordic redegjør i Anmodningen for hvorfor Blue Energy etter deres oppfatning oppfyller vilkårene i Vedtaket.
- (9) I forbindelse med Konkurransetilsynets saksbehandling er det innhentet informasjon fra partene gjennom spørsmålsbrev. Konkurransetilsynet har videre avholdt møter med partene, Kjøpers bankforbindelse og Kjøpers finansielle rådgivere.⁷
- (10) Konkurransetilsynet mottok 16. mars 2016 Forvalters vurdering av om Kjøper oppfyller vilkårene i Vedtaket.⁸
- (11) Konkurransetilsynet sendte partene varsel om at Kjøper ikke godkjennes 13. april 2016. Det fremgår av Varselet at tilsynets foreløpige vurdering var at Kjøper hverken vil være uavhengig av Selger eller egnet til å sikre gjenopprettelse av konkurransesituasjonen før foretakssammenslutningen.
- (12) Partene fikk opprinnelig frist til 27. april 2016 for å sende merknader til Varselet, men grunnet bytte av advokat fikk St1 Nordic to dagers utsettelse av fristen. Partenes merknader ble mottatt rettidig, henholdsvis 27. og 29. april 2016.
- (13) Kjøper har i brev 24. mai og 8. juni 2016 gjort rede for endringer i finansieringen av kjøpet og merkeavtalen mellom partene.

2 Sakens parter

2.1 Selger

2.1.1 St1 Nordic Oy

- (14) St1 Nordic har fire heleide datterselskaper, St1 Norge, St1 Sverige AB, St1 Oy og St1 Biofuels Oy. St1 Norge, St1 Sverige AB og St1 Oy har i hovedsak virksomhet innen salg, distribusjon og markedsføring av oljeprodukter i henholdsvis Norge, Sverige og Finland. St1 Biofuels Oy har virksomhet innen utvikling av biodrivstoffteknologi.
- (15) Keele Oy er majoritetsaksjonær i St1 Nordic med en eierandel på 65,5 prosent.⁹ Keele Oy er et finsk energiselskap organisert i to hovedgrupper, St1 Nordic og St1 Group Oy.¹⁰
- (16) St1 Nordic hadde i 2015 en konsolidert omsetning på om lag 3 602 millioner euro.¹¹

⁶ Forvalters oppgaver følger av mandat inngått mellom Forvalter og Partene, samt konkurranseloven § 16 og forskrift om forvalter.

⁷ [REDACTED]

⁸ "Rapport om forvalteroppdrag – St1 Nordic Oy og St1 Norge AS. Forvalters vurdering av kjøper i forhold til innfrielse av vilkårene i vedtaket" 16. mars 2016

⁹ Keele Oy og Mika Anttonen (styreleder) eier til sammen 77 prosent av St1 Nordic Oy, idet Keele Oy er eid av Mika Anttonen med 98,13 prosent. De øvrige 23 prosent eies av flere andre aksjonærer. Se for øvrig melding om foretakssammenslutning mellom St1 Nordic og Smart Fuel AS mottatt 28. mars 2015 punkt 4.1.1. og vedlegg til denne, "Aksjeeierbok St1 Nordic Oy".

¹⁰ St1 Group Oy har tre heleide datterselskaper, St1 Sweden Holding AB, St1 Supply AB og St1 Refinery AB. St1 Refinery AB eier og drifter oljeraffineri beliggende utenfor Göteborg. St1 Supply AB selger drivstoffet til selskaper i konsernet og i det åpne markedet.

¹¹ Nettsiden til St1 Nordic,

<http://www.st1.eu/files/16168/St1+Nordic+Corporation+Annual+Report+2015+in+English.pdf>.

- (17) St1 Norge har 39 ubetjente bensinstasjoner på Østlandet og i Arendal, og disse omsatte for 1 069 millioner kroner i 2015.¹²

2.2 Kjøper

2.2.1 Blue Energy Holding AS

- (18) Blue Energy er eid av AS Green Cube Innovation (heretter "Green Cube").¹³ Ledelsen i Blue Energy består av Jon Erik Brøndmo (styreleder) og Geir Harald Ingeborgrud (daglig leder og styremedlem).
- (19) Blue Energy er et rent holdingselskap, uten egen virksomhet utover eierskap i andre virksomheter. Selskapet ble stiftet i november 2015 med formål å etablere og drive drivstoffutsalgsalg.¹⁴

2.2.2 AS Green Cube Innovation

- (20) Green Cube ble stiftet 3. april 2007. Selskapet er eid av Jon Erik Brøndmo AS (39,1 prosent), Pequod Expeditions AS (39,1 prosent) og en rekke mindre investorer.¹⁵ Pequod Expeditions AS er eid av Geir Harald Ingeborgrud (88 prosent) og Kåre Anders Ingeborgrud (12 prosent).
- (21) Ledelsen består av Jon Erik Brøndmo (styreleder), Geir Harald Ingeborgrud (daglig leder og styremedlem) og Petter Gjørvad (styremedlem).
- (22) Green Cube er et investeringsselskap med satsningsområde innenfor fornybar energi og miljøvennlige løsninger. Selskapet hadde en omsetning på 63 000 kroner i 2014.¹⁶
- (23) Green Cube har følgende heleide datterselskaper: Eco-1 Bioenergi AS (heretter "Eco-1"), Bioproduksjon AS, AS Green Cube Management og Blue Energy. Bioproduksjon AS samler inn og renser frityrolje fra næringsmiddelindustrien. Omsetningen i 2014 var 4,3 millioner kroner. AS Green Cube Management leverer blant annet tekniske løsninger, prosjektledertjenester ved etablering av stasjoner fra Eco-1 og drift av terminaler. Omsetningen i 2014 var 16 millioner kroner.¹⁷
- (24) Eco-1 står for hoveddelen av virksomheten i Green Cube-konsernet. Omsetningen i 2014 var 123 millioner kroner. Eco-1 leverer biodrivstoff til varme og transport. Selskapet leverer biodrivstoff til transportselskap, busselskap, ferger og tog, samt til erstatning av fossil fyringsolje. Det planlegges også etablering av en stasjonskjede som skal selge biodrivstoff.¹⁸
- (25) Foreløpig konsernregnskap for Green Cube-konsernet i 2015, viser en omsetning på 103,5 millioner kroner og resultat før skatt på -7,5 millioner kroner.¹⁹ Foreløpig balanse viser eiendeler på 62 millioner kroner, hvorav 44,5 millioner er omløpsmidler. Balansen viser videre egenkapital på 15 millioner kroner, og gjeld på 47 millioner kroner, hvorav 36 millioner er kortsiktig.²⁰

3 Forvalters vurdering av kjøper

- (26) Forvalters oppdrag innebar å vurdere om kjøper oppfylte vilkårene i Vedtaket. Tilsynet mottok Forvalters rapport 16. mars 2016.²¹

¹² Årsregnskap regnskapsåret 2015 for St1 Norge, hentet fra Brønnøysundregistrene 3. juni 2016

¹³ Anmodningen, punkt 2

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Jf. e-post av 26. februar 2016 fra Advokatfirmaet Nordia

¹⁶ Anmodningen, bilag 3 "Årsregnskap Green Cube 2014"

¹⁷ "Rapport om forvalteroppdrag – St1 Nordic Oy og St1 Norge AS. Forvalters vurdering av kjøper i forhold til innfrielse av vilkårene i vedtaket" 16. mars 2016, punkt 2.1.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Foreløpig konsernregnskap etter emisjon gjennomført 23. desember 2015.

²⁰ "Svar på pålegg om å gi opplysninger – Blue Energy Holding AS" 14. mars 2016, vedlegg 16E, avrundet til nærmeste hele 500 000.

²¹ "Rapport om forvalteroppdrag – St1 Nordic Oy og St1 Norge AS. Forvalters vurdering av kjøper i forhold til innfrielse av vilkårene i vedtaket" 16. mars 2016

- (27) Forvalter gjennomgår i sin rapport kjøpers egnethet, herunder vurderes finansieringen av oppkjøpet og fremtidig drift, kompetanse og organisasjon. Forvalters vurdering er basert på den finansieringsformen som var opprinnelig planlagt.
- (28) Forvalters vurdering er at foreslått kjøper er "uavhengig av selger og dets eiere i samsvar med kravene i vedtakets pkt. 5."²²
- (29) Videre er det etter "Forvalters vurdering sannsynliggjort at kjøper innehar eller vil i løpet av kort tid tilegne seg nødvendig ekspertise til å kunne drive og videreutvikle virksomheten." Det er også Forvalters vurdering at "foreslått kjøper vil ha incentiver til å videreutvikle virksomheten som en aktiv konkurrent i markedet."²³
- (30) Forvalter opplyser avslutningsvis i rapporten om at det i den grad det er usikkerhet til kjøpers egnethet er dette etter "Forvalters vurdering primært knyttet til kjøpers finansielle struktur og evnen til å betjene renter og nedbetaling av selgerkreditten." Forvalter viser til at på skrivende tidspunkt var finansieringen fortsatt under forhandling. Til slutt påpeker Forvalter at en refinansiering etter en periode med positiv drift også bør kunne "reducere de finansielle kostnadene og bedre likviditeten ytterligere."²⁴

4 Partenes merknader til varsel om vedtak

4.1 Selgers merknader

- (31) Konkurransetilsynet mottok Selgers merknader til Varselet 29. april 2016.²⁵
- (32) I det følgende gis en kort redegjørelse for St1 Nordics hovedanførsler til Varselet. Anførselene vil for øvrig bli behandlet løpende i kapittel 5.
- (33) Det gjøres overordnet gjeldende at Kjøper oppfyller vilkårene i Vedtaket.
- (34) Selger anfører at selgerfinansieringen ikke reduserer partenes insentiver til å konkurrere med hverandre, samt at finansieringen ikke medfører økt gjennomsiktighet mellom partene.
- (35) Det argumenteres deretter for at Kjøpers finansielle styrke er god. Dette underbygges med at Selger er villig til å gjennomføre salget på kreditt med andreprioritets pant, samt at det ikke er en opplagt sammenheng mellom finansielle ressurser og evne til å konkurrere.
- (36) Når det gjelder merkevareavtalen, anfører Selger at det er foretatt endringer og presiseringer som imøtekommer Konkurransetilsynets bekymringer knyttet til avtalen.
- (37) Det gjøres videre gjeldende at Konkurransetilsynet ikke har oppfylt forvaltningslovens krav til forhåndsvarsling, jf. forvaltningsloven § 16. Selger anfører at man ikke har "hatt reell mulighet til å imøtegå flere ugrunnede postulater" i Varselet.
- (38) Selger anfører for øvrig at informasjons- og utredningsplikten etter forvaltningsloven § 17 medfører at dokumentasjons- og bevisbyrden for at vilkårene for å fatte vedtak er oppfylt påhviler Konkurransetilsynet. Det er Selgers anførsel at tilsynet ikke har oppfylt denne plikten.
- (39) St1 anmoder om at tilsynet omgjør sitt opprinnelige vedtak V2015-29 ved å godkjenne foretakssammenslutningen uten vilkår eller at vilkårene lempes og gjøres mindre tyngende for St1 grunnet etterfølgende omstendigheter. Det anføres av Selger at det er skjedd betydelige strukturelle endringer i markedet som gjør stilltiende samarbeid helt usannsynlig.
- (40) Konkurransetilsynet forstår det også slik at det stilles spørsmålstegn ved Konkurransedirektørens habilitet i saken, jf. forvaltningsloven § 6 annet ledd.

²² Ibid. Pkt. 4

²³ Ibid.

²⁴ Ibid.

²⁵ "St1 Nordic Oy – partsuttalelse til varsel om vedtak" 29. april 2016

4.2 Kjøpers merknader

- (41) Konkurransetilsynet mottok Kjøpers merknader til Varselet 27. april 2016.²⁶ Kjøper har videre fremlagt ytterligere forslag til endringer i avtalene mellom partene i brev 24. mai og 8. juni 2016.²⁷
- (42) I det følgende gis en kort redegjørelse for Kjøpers samlede hovedanførsler til Varselet. Anførselene vil for øvrig bli behandlet løpende i kapittel 5.
- (43) Kjøper anfører at selskapet er egnet og uavhengig av Selger. Det anføres at den finansielle soliditeten i selskapet er tilstrekkelig til å kvalifisere som en egnet kjøper, samt at den foreliggende planen for finansiering av oppkjøpet og endringer i merkevareavtalen innebærer at Kjøper er uavhengig.
- (44) Kjøper anfører i brev 8. juni 2016 at de endringer som er foretatt med hensyn til finansieringen medfører at Kjøper er egnet. Den opprinnelig foreslåtte selgerfinansieringen er erstattet av et obligasjonslån.
- (45) Vedrørende Kjøpers finansielle stilling opplyses det at morselskapet Green Cube Innovation har en verdijustert egenkapital på omtrent 98,3 millioner kroner. Blue Energy anfører videre at de har en fleksibel finansieringsstruktur, samt at målselskapets kostnadsstruktur er forutsigbar. Målselskapets kontantstrøm er, ifølge Kjøper, solid. Det argumenteres for at St1 Norge har kostnadseffektive stasjoner og at dette medfører at selskapet i større grad enn konkurrentene vil tåle eventuelle priskriger.
- (46) Samlet argumenteres det for at Kjøper vil ha tilstrekkelige finansielle ressurser til å fungere som en effektiv konkurrent.
- (47) Kjøper presenterer i merknadene og brev 8. juni 2016 en rekke endringer og presiseringer i merkevareavtalen som etter deres oppfatning samlet sett medfører at partene er uavhengige.

5 Konkurransetilsynets vurderinger

5.1 Rettslig utgangspunkt

- (48) Som det fremgår av kapittel 1.1 fattet Konkurransetilsynet 30. juli 2015 vedtak V2015-29 om inngrep mot foretakssammenslutningen mellom St1 Nordic og Smart Fuel AS. Tilsynet kom frem til at foretakssammenslutningen ville "forsterke en vesentlig begrensning i konkurransen i drivstoffmarkedet".²⁸
- (49) Som omtalt over var Vedtaket begrunnet i en vurdering av at de fire største aktørene i drivstoffmarkedet koordinerte sin markedsatferd forut for foretakssammenslutningen.²⁹ Bortfallet av St1 Nordic som aktør ville gjøre koordineringen mellom de fire største aktørene mer stabil og effektiv.³⁰ For å avhjelpe den identifiserte konkurranseskaden, ble det stilt vilkår om salg av alle aksjene i St1 Norge til en kjøper godkjent av Konkurransetilsynet.³¹
- (50) Det er særlig Vedtakets vilkår punkt 5 og 6 som er sentrale ved vurderingen av om kjøper kan godkjennes av Konkurransetilsynet.
- (51) Etter Vedtakets punkt 5 må kjøper være uavhengig av St1 Nordic og selskaper i samme konsern.
- (52) Videre følger det av Vedtakets punkt 6 at kjøper skal være egnet til å sikre gjenopprettelse av konkurransesituasjonen før foretakssammenslutningen mellom St1 Nordic og Smart Fuel AS. Det fremgår at kjøper, i tillegg til å være uavhengig i henhold til punkt 5, blant annet må inneha tilstrekkelig med ressurser, beviselig ha eller ville være i stand til å skaffe seg den relevante ekspertisen som er nødvendig for å drive virksomheten videre, samt ha insentiver og

²⁶ "Blue Energy Holding AS – partsuttalelse til varsel om vedtak" 27. april 2016

²⁷ "Blue Energy Holding AS – St1 Norge AS – Endret lisensavtale og etablert finansieringsstruktur" 8. juni 2016

²⁸ Jf. konkurranseloven § 16 og Vedtaket, avsnitt 321.

²⁹ Vedtaket avsnitt 268

³⁰ Ibid. avsnitt 269

³¹ Ibid.

muligheter til å opprettholde og videreutvikle virksomheten til en levedyktig og aktiv konkurrent til partene og andre konkurrenter i markedet.

- (53) I vedtak truffet av Fornyings-, administrasjon og kirkedepartementet 18. mars 2013 fremgår det at premissene i og lovgrunnlaget for et vedtak er relevante ved tolkningen av vilkårene i Vedtaket.³² Etter departementets syn må vilkårene, som er satt for å motvirke begrensning av konkurransen, tolkes i lys av at tilsynet har funnet at konkurransen vil bli vesentlig begrenset som følge av foretakssammenslutningen.³³ Dette innebærer at Konkurransetilsynet ved vurderingen av om vilkårene i Vedtakets slutning er oppfylt vil se hen til Vedtakets premisser og lovgrunnlag.
- (54) Vedtakets vilkår punkt 5 og 6, sett i sammenheng med Vedtakets premisser og lovgrunnlag, medfører at kjøper må være egnet til å gjenopprette konkurransen i markedet. Dette innebærer at Kjøper må kunne utøve et minst like sterkt konkurransepress på de fire største aktørene i markedet som St1 Nordic gjorde før foretakssammenslutningen. På denne bakgrunn vil Konkurransetilsynet ved vurderingen av om kjøper er egnet blant annet legge vekt på uavhengighet, kjøpers finansielle ressurser, kompetanse, samt muligheter og insentiver til å konkurrere.
- (55) Det fremgår av Vedtaket at salg av aksjene i St1 Norge til en egnet og uavhengig kjøper godkjent av Konkurransetilsynet, ble satt som vilkår for tilsynets tillatelse av foretakssammenslutningen mellom St1 Nordic og Smart Fuel AS. Plikten til salg påhviler Selger og det er da også Selger som har bevisbyrden med hensyn til om den foreslåtte kjøper oppfyller vilkårene i Vedtaket.³⁴

5.2 Vurdering av Kjøper og transaksjonen

5.2.1 Finansieringen av oppkjøpet

- (56) Partenes opprinnelig plan var at Blue Energy skulle finansiere [redacted] av kjøpesummen på [redacted] ved et lån fra St1 Nordic. Som sikkerhet for selgerfinansieringen skulle det gis en negativ pantsettelseserklæring fra Kjøper, i tillegg til at det skulle stilles garanti fra Green Cube Innovation.^{35, 36} Løpetiden på lånet var fem år.³⁷ Renten skulle akkumuleres og betales etterskuddsvis sammen med hovedstol ved innfrielse.³⁸
- (57) I brev 8. juni 2016 har Kjøper redegjort for endringer i finansieringen. Selgerfinansieringen på [redacted] er erstattet av et obligasjonslån.³⁹ Det er opplyst i egen epost, samme dato, at obligasjonslånet er fulltegnet.⁴⁰ Det er videre redegjort for at Selger har tegnet seg for hele obligasjonslånet.⁴¹ Obligasjonslånet skal utbetales til Kjøper fem dager etter Konkurransetilsynets godkjenning av Kjøper, og deretter noteres på Oslo Børs / Nordic ABM. Nordic Trustee ASA skal være mellommann mellom låntaker og obligasjonseierne.⁴² Obligasjonslånet forfaller etter fem år, og renter for de første tre år skal ikke betales før endelig forfall.

³² Klagevedtak på Konkurransetilsynets vedtak om å ikke godkjenne Scandinavian Repaving Recycling AS som kjøper av Lemminkäinen Norge AS sitt asfaltverk i Harstad. Lemminkäinen var i Konkurransetilsynets vedtak V2011-8 pålagt å selge ut asfaltverket som avhjelpende tiltak i foretakssammenslutningen mellom Lemminkäinen og Mesta Industri AS.

³³ Departementets vedtak side 7

³⁴ Jf. den alminnelige forvaltningsrettslige vilkårslære. Tilsvarende syn også i EU-Kommisjonens veileder om avhjelpende tiltak: Commission notice on remedies acceptable under Council regulation (EC) No 139/2004 and under Commission Regulation (EC) No 802/2004 (2008/C 267/01), avsnitt 101.

³⁵ Negativ pantsettelseserklæring kommer til erstatning for andreprioritetspant, jf. "Blue Energy Holding – partsuttalelse til varsel om vedtak" 27. april 2016, punkt 5.1 og 5.2

³⁶ "Rapport om forvalteroppdrag – St1 Nordic Oy og St1 Norge AS. Forvalters vurdering av kjøper i forhold til innfrielse av vilkårene i vedtaket" 16. mars 2016, punkt 3.1.1.

³⁷ Ibid.

³⁸ "Blue Energy Holding AS – partsuttalelse til varsel om vedtak" 27. april 2016, punkt 5.1

³⁹ "Blue Energy Holding AS – St1 Norge AS – Endret lisensavtale og etablert finansieringsstruktur" 8. juni 2016 Epost fra 8. juni 2016

⁴⁰ Svar på pålegg om opplysninger fra Nordea 10. juni 2016

⁴² "Blue Energy Holding AS – St1 Norge AS – Endret lisensavtale og etablert finansieringsstruktur" 8. juni 2016

- (58) Den resterende delen av kjøpesummen, [REDACTED], skal finansieres gjennom lån fra Danske Bank. Som sikkerhet for banklånet stilles førsteprioritetspant i aksjene i St1 Norge/Blue Energy, en garanti på 20 millioner kroner fra Green Cube Innovation, samt en garanti på 5 millioner euro fra St1 Nordic. Blue Energy har videre søkt Danske Bank om mindre lån til å [REDACTED]⁴³
- (59) Det er Konkurransetilsynets vurdering at Selgers rolle i finansieringen av transaksjonen skaper et avhengighetsforhold mellom partene. Videre kan Selgers rolle i finansieringen være egnet til å redusere partenes insentiver til å konkurrere med hverandre, samt at den kan medføre økt gjennomsiktighet mellom partene. Konkurransetilsynet har i kommunikasjonen med partene vært tydelig på bekymringene knyttet til Selgers rolle i finansieringen av kjøpet, og at dette også har betydning for tilsynets vurdering av Kjøpers finansielle ressurser.
- (60) Konkurransetilsynet finner støtte for sin vurdering i retningslinjer fra EU-kommisjonen og U.S. Department of Justice.^{44, 45} Det fremgår av Kommisjonens retningslinjer om avhjelpende tiltak: “[t]he requirement that the purchaser has to have the necessary financial resources extends in particular to the way the acquisition is financed by the proposed purchaser. The Commission will normally not accept any financing of the divestiture by the seller, and, in particular, any seller financing if this were to give the seller a share in the profits of the divested business in the future.”⁴⁶
- (61) Endringene i finansieringen, fra lån til obligasjonslån, avhjelper ikke de bekymringene Konkurransetilsynet pekte på i Varselet, ettersom Selger har tegnet seg for hele obligasjonslånet og gjennom dette blir Kjøpers klart største kreditor. I tillegg er Selger som nevnt fortsatt garantist for lånet i Danske Bank.
- (62) Partene anfører at finansieringen av oppkjøpet ikke skaper et avhengighetsforhold dem imellom.⁴⁷ Konkurransetilsynet er av den oppfatning at det forhold at Selger blir Kjøpers klart største kreditor og en viktig garantist for Kjøpers bankfinansiering, skaper tilknytningspunkter og et avhengighetsforhold mellom partene. Et slikt avhengighetsforhold vil kunne begrense det avhjelpende tiltakets effektivitet ved at det svekker partenes insentiver til å konkurrere med hverandre.
- (63) Videre anfører partene at Selgers rolle i finansieringen ikke er egnet til å redusere partenes insentiver til å konkurrere med hverandre.^{48, 49} Konkurransetilsynet er av den oppfatning at Selgers rolle i finansieringen innebærer at Selger har interesse av at Kjøper er i stand til å tilbakebetale både banklånet og obligasjonslånet. Videre kan Kjøper bli avhengig av refinansiering hos Selger, dersom Kjøper på innfrielsestidspunktet ikke får alternativ finansiering. Etter tilsynets oppfatning vil det derfor være i Kjøpers interesse å ha et godt forhold til sin klart største kreditor. På bakgrunn av dette er det tilsynets vurdering at Selgers obligasjonseierskap og selgergarantien, sett i sammenheng med Kjøpers svake finansielle ressurser,⁵⁰ er egnet til å redusere partenes insentiver til å konkurrere med hverandre.
- (64) Ifølge partene vil tilstedeværelsen av andre aktører i de markeder hvor partene konkurrerer med hverandre, innebære at partene ikke lønnsomt kan redusere konkurransepresset seg

⁴³ "Rapport om forvalteroppdrag – St1 Nordic Oy og St1 Norge AS. Forvalters vurdering av kjøper i forhold til innfrielse av vilkårene i vedtaket" 16. mars 2016, punkt 3.1.1. og 3.1.4 og e-post av 21. mars 2016 fra Danske Bank, vedlegg "Blue Energy Holding AS – Kredittsak pr. 21.03.2016", s. 6-7

⁴⁴ Commission notice on remedies acceptable under Council regulation (EC) No 139/2004 and under Commission Regulation (EC) No 802/2004 (2008/C 267/01)

⁴⁵ Antitrust Division Policy Guide To Merger Remedies, U.S. Department of Justice, June 2011, Part IV.C.3.

⁴⁶ Commission notice on remedies acceptable under Council regulation (EC) No 139/2004 and under Commission Regulation (EC) No 802/2004 (2008/C 267/01), avsnitt 103.

⁴⁷ "Blue Energy Holding AS – partsuttalelse til varsel om vedtak" 27. april 2016, punkt 5.1 og "St1 Nordic Oy – partsuttalelse til varsel om vedtak" 29. april 2016, punkt 3.1.

⁴⁸ "Blue Energy Holding AS – partsuttalelse til varsel om vedtak" 27. april 2016, punkt 5.3 og "St1 Nordic Oy – partsuttalelse til varsel om vedtak" 29. april 2016, punkt 3.2.

⁴⁹ "Blue Energy Holding AS – St1 Norge AS – Endret lisensavtale og etablert finansieringsstruktur" 8. juni 2016

⁵⁰ Nærmere beskrevet i kapittel 5.2.2.

imellom.⁵¹ Etter Konkurransetilsynets vurdering vil redusert konkurransepress mellom partene bidra til at konkurransepresset i markedet for øvrig blir redusert. Konkurransetilsynet konkluderte i Vedtaket at det forekommer stilltiende koordinering i det norske drivstoffmarkedet. Redusert konkurransepress mellom partene kan bidra til at koordineringen styrkes ved at konkurransepresset St1 Norge har utøvd på de fire største aktørene reduseres.

- (65) Videre anfører partene at Selgers rolle i finansieringen ikke vil medføre økt gjennomsiktighet mellom partene.⁵² Konkurransetilsynet er av den oppfatning at de tilknytningspunkter som oppstår mellom partene som følge av obligasjonslånet fra Selger kan medføre noe økt gjennomsiktighet. Dette knytter seg til at Selger har kjennskap til Kjøpers finansieringskostnader, og vil få informasjon dersom Kjøper refinansierer banklånet og/eller obligasjonslånet. Videre vil Selger få informasjon dersom det skulle oppstå en situasjon der Danske Bank krever inn hele eller deler av garantien fra Selger.
- (66) I brev 10. juni 2016 opplyser [REDACTED] i Nordea at obligasjonslånet skal omsettes, og at Nordea har fått mandat til å bistå St1 Nordic ved salg av obligasjonene. Det planlegges at hele eller deler av obligasjonslånet skal selges til andre obligasjonsinvestorer i løpet av ett til to år. Etter Konkurransetilsynets vurdering foreligger det ikke tilstrekkelig grad av sikkerhet for at obligasjonene vil bli omsatt, og at dette uansett ikke vil kunne skje innen rimelig tid, slik at tilsynets bekymringer knyttet til bindingene mellom Selger og Kjøper blir avhjulpet.
- (67) Samlet sett er det Konkurransetilsynets vurdering at Selgers rolle i finansieringen innebærer en begrensning av Kjøpers uavhengighet og at dette vil kunne begrense det avhjelpende tiltakets effektivitet, at den er egnet til å redusere partenes insentiver til å konkurrere med hverandre og at den kan medføre økt gjennomsiktighet mellom partene.

5.2.2 Konsernets finansielle ressurser

- (68) Kjøpers finansielle ressurser består av innskutt aksjekapital på 1 million kroner.^{53, 54} Som det fremgår av avsnitt (25), var egenkapitalen i Green Cube-konsernet etter emisjonen i desember 2015 på 15 millioner kroner. Både Kjøper og konsernet har dermed svært begrenset egenkapital sammenlignet med låneopptaket som har vist seg nødvendig i forbindelse med kjøpet av St1 Norge.
- (69) Forvalter har i sin rapport gjennomgått analyser, utført av Danske Bank Corporate og Kjøper, av Kjøpers evne til å betjene den opprinnelig foreslått finansiering. Analysene viser hvordan Kjøper planlegger å betjene bankgjeld og eventuelt renter på den opprinnelig foreslått selgerkreditt, gitt forventet fortjeneste fra driften i St1 Norge kommende år. Forvalter har ikke påpekt feil i Kjøpers beregninger eller i de forutsetninger som er lagt til grunn for beregningene, men konkluderer med at Kjøpers finansielle struktur og evnen til å betjene renter og nedbetale selgerkreditten er usikkerhetsmomenter knyttet til Kjøpers egnethet.⁵⁵
- (70) Kjøper har i brev 8. juni 2016 opplyst at det før forfall ikke skal betales renter på obligasjonslånet for de første tre årene. Partene har ikke fremlagt ny informasjon som viser Kjøpers evne til å nedbetale lånet ved forfall.
- (71) Kjøper anfører at Green Cube har en verdijustert egenkapital på 98,3 millioner kroner og at dette er tilstrekkelig soliditet til å kvalifisere som en egnet kjøper.⁵⁶ Kjøper anfører videre at man i løpet av den opprinnelig foreslåtte selgerkredittens løpetid på fem år vil akkumulere en

⁵¹ "Blue Energy Holding AS – partsuttalelse til varsel om vedtak" 27. april 2016, punkt 5.3 og "St1 Nordic Oy – partsuttalelse til varsel om vedtak" 29. april 2016, punkt 3.2.

⁵² "Blue Energy Holding AS – St1 Norge AS – Endret lisensavtale og etablert finansieringsstruktur" 8. juni 2016

⁵³ Anmodningen, bilag 6 "Vedtekter Blue Energy Holding AS"

⁵⁴ Kjøper omtaler planlagte [REDACTED]

⁵⁵ "Rapport om forvalteroppdrag – St1 Nordic Oy og St1 Norge AS. Forvalters vurdering av kjøper i forhold til innfrielse av vilkårene i vedtaket" 16. mars 2016, punkt 3.1.3 og punkt 4.

⁵⁶ "Blue Energy Holding AS – partsuttalelse til varsel om vedtak" 27. april 2016, punkt 2.1.1 og 3.1.

kontantbeholdning som overstiger renteforpliktelsen, samt at banklånet på [redacted] vil være nedbetalt innen [redacted] dersom forventet inntjening oppnås.⁵⁷

- (72) Videre anfører Kjøper at [redacted] Videre fremholder Kjøper at [redacted]
- (73) Konkurransetilsynets vurdering er at Green Cube-konsernet i svært liten grad innehar midler som kan tilføres Kjøper og målselskapet dersom det blir nødvendig. Videre er det tilsynets vurdering at Kjøpers anførsel om å legge vekt på den verdijusterte egenkapitalen i vurderingen av Kjøpers finansielle ressurser ikke kan føre frem. Dette skyldes at den verdijusterte egenkapitalen representerer immaterielle verdier som ikke kan tilføres datterselskapet direkte dersom selskapet har behov for midler til drift eller betjening av gjeld.
- (74) Det er dermed Konkurransetilsynets vurdering at Kjøper vil være avhengig av stabil fremtidig inntjening og/eller ytterligere ekstern finansiering for å betjene gjeld, kunne gjennomføre investeringer og bli en levedyktig og aktiv konkurrent i markedet. Kontantstrømoppstillingene gjennomgått i forvalters rapport, og som Kjøper baserer sin argumentasjon på, fremviser etter Konkurransetilsynets vurdering ikke i tilstrekkelig grad Kjøpers evne til å tåle perioder med lav lønnsomhet. Slik Konkurransetilsynet ser det hefter det betydelig usikkerhet til hvorvidt Kjøper vil kunne tåle perioder med lav lønnsomhet og/eller priskrig i markedet. Selv om Kjøper skulle opprettholde lavere kostnader enn konkurrentene, vil de store aktørenes finansielle ressurser kunne gjøre dem i bedre stand til å tåle lav lønnsomhet i en periode.
- (75) Det er videre Konkurransetilsynets vurdering at Selgers rolle i finansieringen kan indikere at Kjøper ikke har tilstrekkelige finansielle ressurser til å fungere som en effektiv konkurrent i markedet.⁵⁹
- (76) Kjøper har i merknadene til varsel redegjort for planer om å refinansiere den opprinnelige selgerkreditten. I brev 8. juni presenteres ny finansiering gjennom obligasjonslån. Det er ikke redegjort for hvordan Kjøper vil gjøre opp ved forfall av obligasjonene. Konkurransetilsynet finner det sannsynlig at Kjøper vil være avhengig av å refinansiere. Videre er det Tilsynets vurdering at de opplysningene som har fremkommet ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at refinansiering hos kreditorer uavhengig av Selger lar seg gjøre til betingelser som gir Kjøper muligheter og insentiver til å konkurrere i markedet.⁶⁰
- (77) Selger anfører å ha vært villig til å gjennomføre salget på kreditt fordi Kjøpers finansielle ressurser ble vurdert som gode, og at om dette ikke var tilfellet ville Selger ha påtatt seg en betydelig finansiell risiko. Selger anfører videre at det ikke er noen opplagt sammenheng mellom finansielle ressurser og evne til å konkurrere, med henvisning til at lønnsomme prosjekter vil finne finansiering i perfekte kapitalmarkeder.
- (78) Konkurransetilsynets vurdering er at Selger påtar seg en finansiell risiko ved å gi Kjøper kreditt. Det at Selger kjenner selskapet og markedet det opererer i vil kunne påvirke hans vilje til å tilby lån til Kjøper. Samtidig vil insentivene til å gi lån også kunne være påvirket av at dette kan skape et avhengighetsforhold mellom Kjøper og Selger og på den måten bidra til å svekke konkurransen dem imellom. Selger kan derfor være villig til å gi Kjøper kreditt på tilstrekkelig gode vilkår i situasjoner hvor dette ikke lar seg gjøre ellers i markedet. Kjøper har på tross av oppfordring fra Konkurransetilsynet ikke lagt frem alternativ finansiering der Selger ikke har en rolle. Etter Konkurransetilsynets oppfatning kan dette indikere at Kjøper

⁵⁷ Ibid. punkt 3.3.1 og 3.3.2.

⁵⁸ Ibid. punkt 3.3.2 og 3.3.3.

⁵⁹ [redacted]

⁶⁰ Forvalter skriver at det er "nærliggende å anta at man etter en periode med positiv drift av virksomheten vil kunne refinansiere selgerkreditten og innhente rimeligere finansiering", jf. "Rapport om forvalteroppdrag – St1 Nordic Oy og St1 Norge AS. Forvalters vurdering av kjøper i forhold til innfrielse av vilkårene i vedtaket" 16. mars 2016, punkt 3.1.3.

ikke har tilstrekkelige finansielle ressurser til å skaffe alternativ finansiering uavhengig av Selger.

- (79) På bakgrunn av ovennevnte legger Konkurransetilsynet til grunn at det er flere forhold som tilsier at Kjøper ikke har tilstrekkelige ressurser til å være en effektiv konkurrent i markedet. Tilsynet anser Kjøpers finansielle ressurser som et viktig moment i vurderingen av Kjøpers egnethet. Tilstrekkelige finansielle ressurser gjør en aktør i bedre stand til å tåle perioder med lav lønnsomhet og gjør det enklere å gjennomføre investeringer. Det vises til Vedtakets vilkår 6, hvor tilstrekkelige ressurser er trukket frem som et moment som vil bli vektlagt i vurderingen av om Kjøper er egnet til å gjenopprette konkurransen.

5.2.3 Avtale om bruk av merkevarenavn

- (80) Formålet med vilkårenes punkt 9 i Vedtaket er å sikre at kjøper skal kunne drive virksomheten i St1 Norge videre som en reell konkurrent.
- (81) Vedtakets vilkår punkt 9b pålegger St1 Nordic en forpliktelse til å tilby kjøper en rett til å benytte varemerket St1 i Norge i en periode på minst seks måneder. Formålet med vilkåret er å sikre en smidig overføring ved at kjøper i en oppstartsfase ikke umiddelbart må omprofilere samtlige St1-stasjoner i Norge. En avtale om bruk av merkevarenavn må imidlertid ikke ha en varighet eller et slikt innhold at avtalen kommer i strid med øvrige vilkår i Vedtaket, herunder vilkårene om at Kjøper skal være egnet til å gjenopprette konkurransen, jf. vilkårenes punkt 5 og 6.
- (82) Selger og Kjøper har inngått en License Agreement (heretter "merkevareavtalen") som gir Kjøper rett til å bruke merkevarenavnet St1 i Norge.⁶¹ Partene har utformet en ny versjon av merkevareavtalen etter at Varselet ble sendt. I ny versjon er punktene som omhandler variabel royalty-avgift, Kjøpers plikt til å søke Selger om godkjenning av åpning av nye St1-profilerte stasjoner og introduksjon av nye drivstoffvarianter, samt deler av punkt 8 som omhandler markedsføring av merkevaren tatt ut. Videre er avtalens varighet redusert til to og et halvt år fra gjennomføringen av oppkjøpet, og Kjøper har rett til å si opp avtalen med tre måneders varsel. Avslutningsvis er Kjøper sikret enerett for bruk av St1-merkevaren i Norge i avtalens løpetid.⁶²
- (83) Kjøper anfører at de endringer som er foretatt medfører at avtalen ikke lenger fører til at partene har svekkede incentiver til å konkurrere med hverandre, at den ikke fører til avhengighet og at den ikke innebærer utveksling av konkurransesensitiv informasjon.⁶³
- (84) Etter Konkurransetilsynets oppfatning er det imidlertid fortsatt forhold ved merkevareavtalen som gir grunnlag for bekymring. Dette er knyttet til varigheten på merkevareavtalen sammenholdt med ulike scenarier som kan inntreffe ved avtalens utløp, at innholdet i avtalen medfører at Kjøper kan få reduserte muligheter til å styre egen markedsføring, og at avtalen kan medføre økt gjennomsiktighet mellom partene. Disse forhold vurderes i det følgende.
- (85) I kommunikasjonen med Konkurransetilsynet har partene tidligere presentert merkevareavtalen som en langvarig løsning der både Kjøper og Selger kunne operere under St1-merket. Det var ikke opplyst om planer om etablering av egen merkevare eller lisensiering av en merkevare som ikke allerede eksisterte på det norske markedet. I brev 8. juni gjøres det rede for at endringene i merkevareavtalen medfører at denne nå "tilrettelegger for at Blue Energy på en tids- og kostnadseffektiv måte vil kunne endre merkevarenavnet på stasjonene", og at "[d]ette gir Blue Energy/Målselskapet [redacted]".
[redacted]
- (86) Varigheten på merkevareavtalen er redusert fra fem år til to og et halvt år, sammenlignet med avtalen som forelå på varselstidspunktet. Dette er fortsatt betydelig lenger enn det Vedtakets

⁶¹ Vedlegg til "Blue Energy Holding AS – St1 Norge AS – Endret lisensavtale og etablert finansieringsstruktur" 8. juni 2016

⁶² "Blue Energy Holding AS – St1 Norge AS – Endret lisensavtale og etablert finansieringsstruktur" 8. juni 2016

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ibid.

vilkår setter som minimumskrav, og varigheten medfører etter Konkurransetilsynets oppfatning at avtalen fremdeles bærer preg av å utgjøre et mer varig forhold enn en overgangsordning. Fraværet av konkrete planer for egen merkevare eller lisensiering av tredjeparts merkevare bygger opp under en slik forståelse.

- (87) Videre er det betydelig usikkerhet knyttet til hvilke muligheter Kjøper har til å etablere en tilstedeværelse i markedet med ny merkevare, og hvordan dette vil påvirke Kjøper og målselskapets finansielle ressurser. Ettersom ny merkevare på det nåværende tidspunkt ikke er avklart, og ingen planer er fremlagt, er det også usikkert hvordan den nye merkevaren vil påvirke konkurransen i markedet.
- (88) I Varselet ble det pekt på flere bekymringer knyttet til at merkevareavtalen ikke ga Kjøper enerett for bruk av St1-merkevaren i Norge i avtalens løpetid. I den nye avtalen er Kjøper gitt enerett i to og et halvt år. Formålet med Vedtakets vilkår 9b er at Kjøper skal være sikret videre drift i en periode hvor Kjøper kan etablere seg i markedet som en uavhengig aktør. Konkurransetilsynet har ikke blitt presentert konkrete planer for når og hvordan Kjøper skal etablere seg i markedet som en selvstendig og uavhengig aktør.
- (89) Det er Konkurransetilsynets vurdering at merkevareavtalen går ut over formålet med Vedtakets vilkår 9b. Videre er tilsynet av den oppfatning at det er en reell fare for at avtalen forlenges uten at det gis enerett for bruk av St1-merkevaren. En slik løsning kan være i partenes interesse og var den opprinnelige og foretrukne løsningen, samt at Kjøper i mangel på alternativer kan bli avhengig av å forlenge avtalen.
- (90) Dersom Kjøper og Selger benytter samme merkevarenavn, kan kunder anta at partenes bensinstasjoner har samme eiere. Videre vil Kjøpers og Selgers insentiver til ensidig å investere i merkevaren St1 reduseres fordi gevinsten av økt investering i merkevaren vil fordeles på både Kjøper og Selger.⁶⁵ Dersom partene utad fremstår som ett foretak, vil dette kunne påvirke insentivene for konkurranse dem imellom. Felles merkevarenavn vil etter Konkurransetilsynets vurdering tale for svekket konkurranse mellom Kjøper og Selger. Dette vil videre kunne styrke koordineringen i drivstoffmarkedet ved at konkurransepresset St1 Norge har utøvd på de fire største aktørene reduseres.
- (91) På bakgrunn av dette er det Konkurransetilsynets vurdering at varigheten på merkevareavtalen, sammen med den betydelige usikkerheten knyttet til hva som kan skje når den utløper, begrenser Kjøpers uavhengighet og gjør det usikkert om Kjøper er egnet til å gjenopprette konkurransen i markedet på lang sikt.
- (92) Når det gjelder innholdet i merkevareavtalen, setter den visse begrensninger på Kjøpers bruk av St1-merket i markedsføring og kommunikasjon. All markedsføring må følge "Brand Guidelines". Kjøper kan heller ikke uttale seg på vegne av merket. Det innebærer at alle PR-relaterte saker må rettes til Selger, med unntak av saker som direkte omhandler drift på Kjøpers egne stasjoner. Videre vil Kjøper ikke ha mulighet til å benytte St1-merket i forbindelse med sponsoraftaler, [redacted] i forbindelse med aktiviteter som involverer bruk av St1-merket. [redacted]
- 66
- 67
- (93) Selger legger også føringer for Kjøpers forretningsdrift og markedsføring ved at Kjøper må følge St1s "Brand Guidelines" og forretningsprinsipper.⁶⁸ Videre vil Kjøpers bruk av "St1 Information" og bestemmelsen om "Compliance and performance monitoring" være momenter som skaper økt gjennomsiktighet mellom partene.⁶⁹

⁶⁵ Merkevareinvestering inkluderer både markedsføring av St1-konseptet og å ha lave priser for å styrke St1-konseptets lavprisprofil.

⁶⁶ Merkevareavtalen, punkt 8.

⁶⁷ Ibid. punkt 6.4

⁶⁸ Ibid. punktene 7, 8.1, 11 og 14.2

⁶⁹ Ibid. punktene 1, 3 og 7.

- (94) Bestemmelsene omtalt i avsnitt (92) og (93) gir tilknytningspunkter mellom partene som reduserer Kjøpers uavhengighet og øker gjennomsiktigheten mellom partene. Videre begrenses Kjøpers insentiver og muligheter til å konkurrere gjennom markedsføring.
- (95) Det er Konkurransetilsynets vurdering at økt gjennomsiktighet partene imellom og begrensede insentiver og muligheter til markedsføring for Kjøper vil redusere konkurransen mellom dem, og derigjennom kunne bidra til at koordineringen i markedet styrkes ved at konkurransepresset St1 Norge har utøvd på de fire største aktørene reduseres.

5.2.4 Samlet vurdering

- (96) For å sikre gjenopprettelse av konkurransesituasjonen før foretakssammenslutningen, skal salg skje til en egnet kjøper, jf. vilkår 5 og 6 i Vedtaket. Dette innebærer at Kjøper må kunne utøve et minst like sterkt konkurransepress på de fire største aktørene i markedet som St1 Nordic gjorde før foretakssammenslutningen.
- (97) Selgers rolle i finansieringen av transaksjonen og merkevareavtalen fører til omfattende tilknytningspunkter mellom Kjøper og Selger. Det er Konkurransetilsynets vurdering at disse tilknytningspunktene innebærer at Kjøper ikke er uavhengig av Selger.
- (98) Det er videre Konkurransetilsynets vurdering at Selgers rolle i finansieringen av oppkjøpet og merkevareavtalen fører til at Kjøpers muligheter og insentiver til å konkurrere med Selger reduseres. Av samme grunner er det Konkurransetilsynets vurdering at Selgers insentiver til å konkurrere med Kjøper reduseres.
- (99) Det er også Konkurransetilsynets vurdering at de omfattende tilknytningspunktene mellom partene medfører økt gjennomsiktighet partene imellom.
- (100) Kjøpers begrensede finansielle ressurser og Selgers omfattende rolle i finansieringen av transaksjonen innebærer at Konkurransetilsynet er bekymret for at Kjøper ikke har tilstrekkelige finansielle ressurser til å opprettholde og videreutvikle virksomheten til en levedyktig og aktiv konkurrent til Selger og andre konkurrenter i markedet.
- (101) Videre er Konkurransetilsynet av den oppfatning at merkevareavtalen går ut over formålet med Vedtakets vilkår 9b. Formålet med vilkåret er at Kjøper skal være sikret videre drift i en periode hvor Kjøper kan etablere seg i markedet som en uavhengig aktør. Tilsynet har ikke blitt presentert konkrete planer for når og hvordan Kjøper skal etablere seg i markedet som en selvstendig og uavhengig aktør.
- (102) Forvalter kom i sin vurdering frem til at Kjøper var uavhengig av Selger og hadde insentiver og muligheter til å opprettholde og videreutvikle virksomheten. Når det gjelder Kjøpers finansielle ressurser, pekte forvalter på at i den grad det er usikkerhet er dette knyttet til kjøpers finansielle struktur og evnen til å betjene renter og nedbetaling av selgerkreditten. I forvalterrapporten er imidlertid ikke virkningene av merkevareavtalen eller de bindingene Selgers rolle i finansieringen medfører vurdert. Konkurransetilsynet har i sin vurdering vektlagt disse forhold, samt Kjøpers begrensede finansielle ressurser, og har derfor en annen vurdering av Kjøpers uavhengighet og egnethet.
- (103) Det er Konkurransetilsynets vurdering at partenes anførsler og de endringer som er gjort i avtaler mellom partene, ikke i tilstrekkelig grad avhjelper de ovennevnte bekymringene.
- (104) Momentene som fremgår over vil kunne medvirke til at konkurransen mellom partene reduseres og til at koordineringen i drivstoffmarkedet styrkes, og følgelig at konkurransen i markedet vil bli ytterligere begrenset.
- (105) Samlet fører dette til at Kjøper etter Konkurransetilsynets vurdering ikke er egnet til å sikre gjenopprettelse av konkurransesituasjonen før foretakssammenslutningen.

5.3 Partenes øvrige merknader

- (106) Konkurransetilsynet finner ikke at det foreligger forhold som skulle gi grunnlag for en omgjøring av det opprinnelige vedtaket V2015-29, slik Selger har anført.
- (107) Konkurransetilsynet kan heller ikke se at forvaltningslovens krav til forhåndsvarsling etter forvaltningslovens § 16 ikke er oppfylt gjennom det varsel som er sendt.

- (108) Konkurransedirektøren har for øvrig vurdert sin habilitet og kommet til at hans tidligere befatning med bensinmarkedet ikke medfører at han er inhabil i denne saken.

5.4 Konklusjon

- (109) Etter Konkurransetilsynets vurdering vil en nektelse av å godkjenne Blue Energy som kjøper av St1 Norge ikke fremstå som uforholdsmessig, vurdert opp mot de konkurransebegrensende virkningene identifisert i Vedtaket.
- (110) På bakgrunn av det ovennevnte er det Konkurransetilsynets vurdering at Kjøper hverken vil være uavhengig av Selger eller egnet til å gjenopprette konkurransen i markedet og at Kjøper derfor ikke kan godkjennes.

6 Vedtak

- (111) På denne bakgrunn, og med hjemmel i vedtak V2015-29, fatter Konkurransetilsynet følgende vedtak:

Blue Energy Holding AS godkjennes ikke som kjøper av St1 Norge AS.

- (112) Vedtaket kan påklages innen tre uker, jf. forvaltningsloven § 28, jf. 29. En eventuell klage stiles til Nærings- og fiskeridepartementet, men sendes til Konkurransetilsynet.

Med hilsen

Ingrid K. Gullaksen (e.f.)
avdelingsdirektør

Mottaker
Offentlighet

Postadresse

Poststed

Kontakt/e-post

Norge

Kopi til: